Elektronicznie podpisany przez:
Łukasz Wilkiewicz
dnia 30 kwietnia 2026 r.

Uchwała nr SO VIII.410.27.2026
VIII Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach
z dnia 30 kwietnia 2026 roku

w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Staszów za 2025 rok
wraz z informacją o stanie mienia komunalnego

Na podstawie art. 13 pkt 5 oraz art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) VIII Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach:

Przewodniczący: Łukasz Wilkiewicz
Członkowie: Agnieszka Zarębska
Iwona Kudła

opiniuje pozytywnie sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Staszów za 2025 rok wraz z informacją o stanie mienia komunalnego z uwagami zawartymi w treści uzasadnienia.

UZASADNIENIE

I. Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Staszów (zwanej dalej Gminą) za 2025 rok przedłożone zostało Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Kielcach zgodnie z art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.) z zachowaniem terminu określonego w ww. przepisie. Przedłożone sprawozdanie zawiera informację o stanie mienia komunalnego Gminy Staszów według stanu na 31 grudnia 2025 roku. Skład Orzekający ustalił, że zakres tej informacji odpowiada wymogom art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Powyższe sprawozdanie uwzględnia wymogi prawne określone w art. 267 ust. 1 pkt 1 i art. 269 ustawy o finansach publicznych, zawiera również wymagane art. 6r ust. 2e ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733) informacje na temat dochodów i wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z wyszczególnieniem kosztów, o których mowa w art. 6r ust. 2-2c tej ustawy.

W toku opiniowania powyższego sprawozdania Skład Orzekający dokonał również analizy sprawozdań budżetowych za 2025 rok sporządzonych na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 133 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 652) i stwierdził, że wielkości wykazane w sprawozdaniu z wykonania budżetu są co do zasady zgodne ze sprawozdaniami budżetowymi oraz uchwałą budżetową po zmianach z następującymi uwagami:

- w załączniku nr 2 do sprawozdania pn. „Wykonanie wydatków na dzień 31.12.2025” wykazano:

a) wykonane wydatki w dziale 751 „Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa” w kwocie 1.957.032,82 zł, zamiast w kwocie 378.848,00 zł, tj. zawyżonej o 1.578.184,82 zł;
b) planowane wydatki w dziale 752 „Obrona narodowa” rozdziale 75295 „Pozostała działalność” w kwocie 630.126,10 zł, zamiast w kwocie 1.602.198,10 zł, tj. zaniżonej o 972.072,00 zł;
c) wykonane wydatki dla działu 754 „Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa” rozdziału 75421 „Zarządzanie kryzysowe” wykazano w kwotach zawyżonych o 4.895,70 zł, ponadto dla grupy „wydatki bieżące” w ww. podziałce klasyfikacji wykazano w sposób nieuprawniony wykonanie wydatków bieżących dotyczących rezerwy celowej na zarządzanie kryzysowew kwocie 2.447,85 zł.
d) wykonane wydatki dla działu 855 „Rodzina” rozdziału 85595 „Pozostała działalność” wykazano w kwotach zawyżonych o 24.510.226,13 zł, ponadto dla grupy „wydatki bieżące” w ww. podziałce klasyfikacji zawyżone o kwotę 24.061.734,10 zł;

- w załączniku nr 4 do sprawozdania pn. „Wykonanie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami dzień 31.12.2025 r” wykazano dane dotyczące planowanych i otrzymanych dotacji oraz wydatków nimi finansowanych w kwotach niezgodnych ze sprawozdaniami dla każdej pozycji tego załącznika. Skład Orzekający ustalił, że wykazane kwoty dotyczą roku budżetowego 2024, a nie 2025.

- w załączniku nr 5 do sprawozdania pn. „Wykaz dotacji udzielonych z budżetu na dzień 31.12.2025 r” w części dotyczącej dotacji przedmiotowych wykazano błędną klasyfikację dotacji dla Centrum Integracji Społecznej w Staszowie, tj. w dziale 852 „Pomoc społeczna” rozdziale 85232 „Centra integracji społecznej” w wysokości 465.000,00 zł zarówno dla planu, jak i wykonania, tymczasem w powyższej podziałce klasyfikacji udzielono dotacji jedynie w kwocie 380.000,00 zł, ponadto w dziale 851 „Ochrona zdrowia” rozdziale 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” w kwocie 85.000,00 zł.

Skład Orzekający odnotowuje przy tym, że w części opisowej sprawozdania wskazano kwoty prawidłowe. Niezależnie od powyższego Skład Orzekający wskazuje na potrzebę zapewnienia pełnej zgodności danych prezentowanych we wszystkich częściach sprawozdania z wykonania budżetu z danymi wynikającymi ze sprawozdań budżetowych, gdyż taka zgodność stanowi podstawowy warunek czytelności i wiarygodności sprawozdania jako dokumentu rozliczeniowego z wykonania budżetu.

II. Dochody budżetu Gminy zaplanowane na poziomie 172.026.110,72 zł zrealizowano w kwocie 165.354.329,05 zł, co stanowi 96,12% w stosunku do dochodów planowanych. Dochody bieżące zaplanowane na kwotę 152.309.609,17 zł wykonano w wysokości 148.634.288,30 zł, czyli w 97,59%. Z kolei dochody majątkowe Gminy zaplanowane w wysokości 19.716.501,55 zł wykonano w kwocie 16.720.040,75 zł, co stanowi 84,80% planu.

III. Wydatki budżetu zaplanowane w łącznej kwocie 182.456.965,61 zł, wykonano w wysokości 170.788.126,41 zł, co stanowi 93,60% planu. Planowane w wysokości 153.044.319,25 zł wydatki bieżące wykonano w kwocie 149.505.846,25 zł czyli w 97,69%, zaś wydatki majątkowe planowane w wysokości 29.412.646,36 zł wykonano w kwocie 21.282.280,16 zł czyli w 72,36%.

Zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8 tej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, które stanowią, że wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym. W przypadku równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8, ocena spełnienia zasady określonej w ust. 2 za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami.

Ponadto na podstawie art. 6 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1964 ze zm.), do ustalenia na lata 2023-2025 relacji, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogą być powiększone także o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 tej ustawy.

Wykonane na koniec 2025 roku wydatki bieżące Gminy Staszów są wyższe niż dochody bieżące o kwotę 871.557,95 zł (wydatki bieżące, które nie mają pokrycia w dochodach bieżących). W związku z wykonaniem przychodów o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5 i 8 ustawy o finansach publicznych w łącznej kwocie 671.486,49 zł tj. spłaty udzielonych pożyczek w kwocie 115.806,00 zł oraz niewykorzystanych środków pieniężnych w kwocie 555.680,49 zł (w pozostałej części tj. 659.368,40 zł wykazano jako źródło finansowania wydatków inwestycyjnych), Skład Orzekający stwierdza, że wymóg art. 242 ust. 2 z zastrzeżeniem ust. 4 nie został spełniony, natomiast przesłanka, o której mowa w art. 242 ust. 3 nie wystąpiła.

Zatem Skład Orzekający wziął pod uwagę treść przepisu art. 296a ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym w latach 2024-2029 jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć relację, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2, jeżeli w latach 2022-2029 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach. Celem ustalenia spełnienia tej dyspozycji Skład Orzekający oprócz danych sprawozdawczych wziął pod uwagę dane zwarte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta i Gminy Staszów na lata 2026-2040 ze zmianami i stwierdził co następuje.

W 2022 roku wykonano nadwyżkę operacyjną w kwocie 1.094.795,06 zł, natomiast w latach 2023-2025 deficyt operacyjny odpowiednio w wysokościach 10.254.976,67 zł, 6.487.349,92 zł oraz

871.557,95 zł. W 2026 roku również zaplanowano deficyt operacyjny w wysokości 3.910.966,35 zł, natomiast w latach 2027-2029 planuje się nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi odpowiednio w kwotach 10.634.710,65 zł, 14.014.373,22 zł oraz 15.378.059,21 zł. Zatem spełniona została dyspozycja ww. art. 296a ust. 2 ustawy o finansach publicznych, niemniej jednak Skład Orzekający podkreśla, że oceny tej dokonano na podstawie prognozowanych wielkości dochodów bieżących i wydatków bieżących na lata 2026-2029 i wskazuje na konieczność wykonania planowanych nadwyżek budżetowych w latach 2027-2029, celem zbilansowania deficytów bieżących, tj. aby suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie była wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w latach 2022-2029. W tym miejscu Skład Orzekający zwraca uwagę, że w budżecie Gminy na 2025 rok zaplanowane wydatki bieżące były wyższe od planowanych dochodów bieżących o kwotę 734.710,08 zł, natomiast na koniec 2025 roku różnica ta wyniosła 871.557,95 zł, zatem wykonano deficyt operacyjny wyższy od planowanego o kwotę 136.847,87 zł.

Skład ponownie zwraca uwagę (podobnie jak w opinii o przedłożonym przez Burmistrza Miasta i Gminy Staszów sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2024 rok), że mimo spełnienia wymogów ustawowych uzyskanie deficytu operacyjnego jest zjawiskiem niepokojącym, ma bowiem niekorzystny wpływ na możliwość obsługi długu gminy. Wynik budżetu operacyjnego stanowi jeden z najistotniejszych wskaźników sytuacji finansowej ilustrując, czy jednostka samorządu terytorialnego jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Jeśli wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących (deficyt operacyjny) oznacza to, że wydatki te realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe jednostki. Gmina powinna podejmować działania mające na celu maksymalizację nadwyżki operacyjnej w latach objętych wieloletnią prognozą finansową, tj. ograniczenie wydatków bieżących lub zwiększenie dochodów bieżących. Skład Orzekający zwraca uwagę, iż każdorazowe równoważenie części bieżącej budżetu poprzez angażowanie przychodów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 5 i 8 ustawy o finansach publicznych nie powinno mieć charakteru rozwiązania trwałego.

Skład Orzekający wskazuje ponadto na fakt uzyskania przez Gminę Staszów odroczenia terminu płatności składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzeń nauczycieli, które miało miejsce w IV kwartale 2025 roku, w wyniku którego do dnia 5 stycznia 2026 roku odroczono płatności na łączną kwotę 2.563.729,34 zł. Ostatecznie zobowiązania w wysokości 1.664.713,70 zł spłacono w 2025 roku, a na 2026 rok pozostało do zapłaty 899.015,64 zł. Wskazać należy, iż w wyniku takiego odroczenia kasowe wykonanie wydatków bieżących gminy w 2025 roku zostało odpowiednio pomniejszone o niezapłacone składki, a wydatki z tego tytułu obciążają budżet 2026 roku.

W wyniku analizy porównawczej wykonania wydatków z planem wynikającym z uchwał Rady Miejskiej oraz Zarządzeń Burmistrza nie stwierdzono przekroczeń planowanych wielkości wydatków budżetowych. Wskazuje to na dokonywanie ich zgodnie z przepisami art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

IV. Różnica między wykonanymi dochodami i wydatkami budżetowymi w 2025 roku stanowi deficyt w kwocie 5.433.797,36 zł, przy planowanym deficycie w wysokości 10.430.854,89 zł.

Przychody budżetu zaplanowane na kwotę 14.730.854,89 zł wykonano w wysokości 14.730.854,89 zł. Planowane przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji obligacji komunalnych w wysokości 13.400.000,00 zł zostały wykonane w zaplanowanej wysokości. Wykonano również przychody z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, w kwocie 1.215.048,89 zł oraz spłaty udzielonych pożyczek w kwocie 115.806,00 zł. Rozchody przeznaczone na spłatę długu zwrotnego zrealizowano w kwocie 4.300.000,00 zł, a więc w zaplanowanej wysokości.

V. Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z według stanu na koniec IV kwartału 2025 r. Gmina posiadała zobowiązania według tytułów dłużnych w wysokości 78.650.000,00 zł (wzrost o kwotę 9.100.000,00 zł w porównaniu z IV kwartałem 2024 r.) i wynikały one z zaciągniętych kredytów i pożyczek. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

Skład Orzekający dostrzega ponadto, iż w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Staszów na lata 2025-2040 (z uwzględnieniem jej zmian) relacja, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych nie została zachowana dla 2026 roku (dla 2025 roku oraz pozostałych lat prognozy - zachowana), a łączna kwota długu Gminy na koniec 2025 roku wynosi 62,44% wykonanych w tym roku budżetowym dochodów ogółem tej jednostki, pomniejszonych o kwoty wykonanych dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego.

Ponadto Skład Orzekający wskazuje, ze aktualnie obowiązująca Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Staszów na lata 2026-2040 zakłada niespełnienie relacji, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych w latach 2026-2029. Gmina skorzystała bowiem z reguły luzującej obostrzenia dotyczące wskaźnika z art. 243 ustawy ofinansach publicznych wprowadzonej art. 296c ust. 1 ustawy o finansach publicznych która zakłada, że w latach 2024–2029 relacja, o której mowa w art.243 ust. 1, może nie być zachowana, jeżeli prognozowana łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec danego roku nie przekroczy 100%planowanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym, pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych oprzychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4–8 nieprzeznaczone nasfinansowanie deficytu budżetowego. W uchwale w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy przyjęto, że relacja długu do dochodów pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody ztytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4–8 nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego w Gminie Staszów wynosi w latach 2026-2029 odpowiednio 60,50%, 55,29%, 50,27% oraz 46,07%. W kolejnych latach prognozy relacja z art. 243 ww. ustawy zostaje wprawdzie spełniona, jednakże z minimalnym marginesem bezpieczeństwa - w roku 2030 o 0,01 p.p. (4,18% wobec maksymalnego 4,19%). Na taki stan rzeczy

wpływ miało m.in. wykonanie w 2025 roku deficytu operacyjnego w wysokości wyższej od planowanej. Należy mieć zatem na uwadze, że nawet nieznaczne odchylenia od kwot planowanych w zakresie wielkości mających wpływ na relację z art. 243 ustawy o finansach publicznych może skutkować niespełnieniem tej relacji, a w konsekwencji uniemożliwić regulowanie zobowiązań. W związku z tym Skład Orzekający podkreśla konieczność stałego monitorowania przez jednostkę prawidłowej realizacji dochodów i wydatków budżetowych w celu zachowania relacji wynikających z art. 243 ww. ustawy. Niezachowanie tej relacji może bowiem skutkować ewentualną koniecznością podjęcia przez jednostkę działań naprawczych wynikających z ustawy o finansach publicznych.

VI. Z danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych stan należności wymagalnych na dzień 31 grudnia 2025 roku wynosi 8.829.515,17 zł i wzrósł o kwotę 1.028.916,02 zł w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2024 roku, kiedy to wynosił 7.800.599,15 zł. Skład Orzekający zwraca uwagę na rosnącą tendencję w zakresie należności wymagalnych i wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań windykacyjnych, mających na celu skuteczne dochodzenie należności budżetowych Gminy zgodnie z obowiązkami wynikającymi z art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych.

Biorąc pod uwagę dokonane ustalenia przedłożone sprawozdanie zaopiniowano jak na wstępie.

Pouczenie:

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów przysługuje prawo wniesienia odwołania od niniejszej uchwały do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Przewodniczący Składu Orzekającego
Łukasz Wilkiewicz